

KARTA

EDUKACJI O ŚRODOWISKU
ZBUDOWANYM (EDUKACJI
ARCHITEKTONICZNO-
PRZESTRZENNEJ)
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

EDYCJA 2019

MIĘDZYNARODOWA UNIA ARCHITEKTÓW

Karta UIA
Edukacja o środowisku zbudowanym dla
dzieci i młodzieży.
Program „Architektura i Dzieci”.
Edycja 2019
Międzynarodowa Unia Architektów

podpisany przez:

ARCHITECTS' COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DES ARCHITECTES D'EUROPE

WPROWADZENIE

Edukacja o środowisku zbudowanym (edukacja architektoniczno-przestrzenna) ma kluczowe znaczenie we współczesnym świecie jako istotny czynnik rozwoju kulturalnego, społecznego, gospodarczego i politycznego. Pozwala budować potencjał społeczny, aby umacniać harmonijne współistnienie, zrównoważony rozwój, demokrację, prawa człowieka i pokój na świecie.

My jako architekci, głęboko wierzymy, że w szybko zmieniającym się świecie, osiągnięcie godnej jakości życia w dużej mierze zależy od jakości naszego środowiska zbudowanego. Nie może być ono zaplanowane, zaprojektowane i stworzone wyłącznie przez architektów; jest ono wytworem nas wszystkich – współtworzone przez obywateli.

W związku z tym, przyszła jakość naszego życia zależy od tego jak przyszłe pokolenia zrozumieją procesy kształtujące środowisko zbudowane oraz jaką wiedzę i narzędzia posiadają do podejmowania mądrych decyzji uwzględniających potencjalne skutki gospodarcze i społeczne oraz środowiskowe.

Dlatego naszym obowiązkiem – architektów przy wsparciu, autorytetów, władz publicznych jest podejmowanie wszelkich wysiłków na rzecz budowania środowiska dla edukacji, podejmowanie inicjatyw edukacyjnych w skali globalnej.

Bardzo istotne dla edukacji architektoniczno-przestrzennej, edukacji o środowisku zbudowanym jest stworzenie szerokiej sieci edukatorów i organizacji, w ramach której wszyscy będą mogli dzielić się inicjatywami i osiągnięciami.

Karta wskaże kierunki i doprowadzi do podejmowania właściwych działań, a także upowszechniania dobrych praktyk. Będzie ona ważnym punktem odniesienia dla wszystkich osób zajmujących się edukacją dla środowiska zbudowanego.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

- 1 Architektura i przestrzeń (środowisko zbudowane) – nasze budynki, wsie, miasteczka, miasta i środowisko naturalne – stanowią ramy dla wszelkich działań i interakcji człowieka. Architektura i formy w przestrzeni kształtują nas, wpływają na umysł, ciało i sposób w jaki komunikujemy się, przemieszczamy z miejsca na miejsce. Architektura i przestrzeń reprezentują wartości wspólnoty i nadają im konkretną formę.
- 2 Tworzenie architektury to ćwiczenie dla wyobraźni, które czerpie z ludzkiej natury, kultury, dziedzictwa, historii, środowiska, ekonomii i krytyki tego, co istnieje.
- 3 Dobrej jakości architektura i dobre środowisko powstają w wyniku autentycznego dialogu ze społeczeństwem, w którym obywatele czerpią siłę z dziedzictwa kulturowego i w zgodzie z nim kreują nowe przestrzenie.
- 4 Przyszła jakość naszej przestrzeni i środowiska będzie zdeterminowana przez nasze dzieci. Ich zdolność do podejmowania rozsądnych, przemyślanych decyzji będzie zależeć od wiedzy, umiejętności i kompetencji, które zdobędą w trakcie edukacji.
- 5 Nasza „edukacja środowiskowa” zaczyna się w momencie narodzin. Pierwsze wrażenia przestrzenne i społeczne odbieramy w kręgu rodziny, w naszych domach, szkołach, sklepach, parkach i okolicach. Uczymy się widzieć, słyszeć, czuć, rozumieć i komunikować się ze sobą.
- 6 Dom, szkoła, sąsiedztwo i społeczność wysyłają do dzieci wiadomość o ich miejscu w świecie. Na dobre lub na złe, kontekst kulturowy – „cadre de vie” – wpływa na ich fizyczną i psychologiczną jakość życia oraz obraz świata, w którym zaczynają wzrastać i wchodzić w rolę przyszłych obywateli.
- 7 Edukacja architektoniczna (edukacja o środowisku zbudowanym) powinna być elementem każdej nowej polityki rządu dotyczącej architektury i polityki przestrzennej, a organizacje zawodowe architektów w każdym kraju, powinny dołożyć starań, aby tak się stało.
- 8 Edukacja przestrzenna (edukacja o środowisku zbudowanym) pomoże dzieciom i młodzieży zrozumieć projektowanie architektoniczne i procesy kształtowania środowiska, tak aby jako dorośli obywatele mogli owocnie uczestniczyć w tworzeniu wysokiej jakości architektury: humanistycznej, zrównoważonej i szanującej kontekst miejsca.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

- 9 Analiza środowiska zbudowanego pozwala młodym ludziom orientować się w przestrzeni, ponownie odkrywać swoje miejsce, rozumieć procesy, w których jako świadomi obywatele będą uczestniczyć. To nauka odpowiedzialności za podejmowane działania na rzecz stworzenia zrównoważonej przyszłości.
- 10 Nauczyciele i architekci powinni współpracować, aby zapewnić dzieciom na całym świecie dostęp do wiedzy, która pomoże im stać się odpowiedzialnymi, troskliwymi współtwórcami środowiska. Powinni oni pomagać dzieciom wzrastać w świadomości swojego dziedzictwa kulturowego – architektonicznego i przestrzennego, oraz doceniać działania na rzecz zrównoważonego środowiska.

II. CELE EDUKACJI O ŚRODOWISKU ZBUDOWANYM

10. Osoby zaangażowane w edukację architektoniczno-przestrzenną, edukację o środowisku zbudowanym, powinny tworzyć globalną sieć kontaktów – udostępniać i rozpowszechniać materiały edukacyjne, filmy, bazy danych, narzędzia dydaktyczne, strony internetowe – działać wspólnie.
11. Należy inicjować oraz promować badania w zakresie edukacji o środowisku zbudowanym co pozwoli na ocenę bieżącej sytuacji i dostarczenie zainteresowanym stronom, w tym: decydom, instytucjom edukacyjnym, dyrektorom szkół, nauczycielom, osobom uczącym się, organizacjom pozarządowym i młodzieżowym, danych porównawczych, które pozwolą na oszacowanie skuteczności i doskonalenie praktyk w tym zakresie. Instytucje architektoniczne wraz z placówkami oświatowymi powinny połączyć siły w celu rozwoju edukacji o środowisku zbudowanym, edukacji architektoniczno-przestrzennej.
12. Bliskie partnerstwo między wszystkimi stronami: instytucjami, rządami, mediami, środowiskiem nauczycielskim, naukowcami, studentami, światem pracy, grupami społecznymi - jest potrzebne w celu wdrożenia gruntownej edukacji dzieci i młodzieży w zakresie środowiska zbudowanego.

IV. WNIOSKI

Niniejsza Karta została stworzona z inicjatywy Programu UIA „Architektura i Dzieci”, w celu promowania i wspierania pilnych działań i rozwoju edukacji przestrzennej (o środowisku zbudowanym) na całym świecie.

Karta ta stanowi ramy zapewniające wskazówki i wytyczne dla rządów, władz, instytucji, architektów i nauczycieli zaangażowanych w powstanie, tworzenie i wdrażanie edukacji o środowisku zbudowanym.

Karta ta formułuje podstawy działań ukierunkowanych przez architektów i pedagogów zaangażowanych w zapewnianie edukacji przestrzennej (o środowisku zbudowanym) dzieciom i młodzieży na całym świecie. W naszym przekonaniu, co do odpowiedzialności, jaką my jako specjaliści jesteśmy winni przyszłym współtwórcom środowiska zbudowanego, którym się dzielimy.

Edycja 2019

Zatwierdzony przez UIA w 2019 roku

Karta w edycji 2019 będzie regularnie aktualizowana; jest z założenia dokumentem rozwojowym, dostosowywanym do nowych wyzwań, potrzeb i przemian na świecie.

Autorami tej karty są eksperci w dziedzinie architektury i edukacji o środowisku zbudowanego oraz członkowie Programu Roboczego „Architektura i Dzieci” Międzynarodowej Unii Architektów (UIA):

- Ewa Struzynska, Francja, inicjatorka Karty, była dyrektorem Programu Roboczego UIA „Architektura i Dzieci”
  - Mia Roth-Cerina, Chorwacja, członek Programu Roboczego UIA „Architektura i Dzieci”
  - Suzanne de Laval, Szwecja, obecna współdyrektorka Programu Roboczego UIA „Architektura i Dzieci”
  - Ann McNicholl, Irlandia, była dyrektorem Programu Roboczego UIA „Architektura i Dzieci”
- Doceniając wkład wszystkich członków Programu Roboczego UIA „Architektura i Dzieci”.

Polskie tłumaczenie i redakcja:

Katarzyna Domagalska, Piotr Hardt, Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki 2021

www.architectureandchildren-uia.com

INTERNATIONAL UNION OF ARCHITECTS/UIA
WWW.UIA-ARCHITECTES.ORG
UIA@UIA-ARCHITECTES.ORG

